

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 15.9.2009
KOM(2009) 473 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**VIISUMITIETOJÄRJESTELMÄN (VIS) KEHITTÄMISESTÄ VUONNA 2008
(neuvoston päätöksen 2004/512/EY 6 artiklan nojalla)**

**Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle viisumitietojärjestelmän (VIS)
kehittämisestä**

**Seurantakertomus tammi–joulukuulta 2008
KOM(2009)473**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Hankkeiden tilanne	3
2.1.	Edistyminen viitejakson aikana	3
2.1.1.	Viisumitietojärjestelmän oikeudellinen kehys	4
2.1.2.	Viisumitietojärjestelmän uusi toteuttamisaikataulu	5
2.1.3.	Keskusyksikön kehittäminen – tulokset	5
2.1.4.	Biometrisen tunnistusjärjestelmän (BMS) kehittäminen	5
2.1.5.	Valmistelut järjestelmän sijaintipaikoissa ja verkko	6
2.1.6.	Testaus ja tulokset	6
2.1.7.	Kansalliset suunnittelutoimet ja niiden koordinointi	7
2.1.8.	VIS-tukiryhmä	8
2.1.9.	Järjestelmän käyttöönotto konsuliedustustoissa ja rajanylityspaikoilla	8
2.2.	Hankkeen hallinnointi komissiossa	9
2.2.1.	Suunnittelu ja talousarvio	9
2.2.2.	Riskienhallinta	9
2.2.3.	Hankkeen hallintoneuvosto	10
2.3.	SIS II -komitean kokoukset	10
2.3.1.	SISVIS-komitea	10
2.3.2.	Muutoshallinnasta vastaava asiantuntijaryhmä (CMB)	10
2.3.3.	Testejä käsittelevä neuvoa-antava ryhmä (TAG)	10
2.3.4.	VIS Mail -asiantuntijaryhmä (VIS MEG)	11
3.	Päätelmät ja tulevaisuudennäkymät	11

1. JOHDANTO

Tässä kertomuksessa tarkastellaan viisumitietojärjestelmän (VIS) kehittämiseen liittyvää komission toimintaa vuonna 2008 (tammi–joulukuu 2008). Kyseessä on viides seurantakertomus¹, jonka komissio esittää neuvostolle ja Euroopan parlamentille viisumitietojärjestelmän (VIS) perustamisesta 8 päivänä kesäkuuta 2004 tehdyn neuvoston päätöksen 2004/512/EY² 6 artiklan mukaisesti. Päätöksen mukaan komissio vastaa viisumitietojärjestelmän kehittämisestä SIS II -komitean³ avustuksella, kun taas kansallisten järjestelmien mukauttamisesta ja/tai kehittämisestä vastaavat jäsenvaltiot itse. Vuonna 2007 perustettiin SISVIS-komitea⁴, jonka tehtävänä on avustaa komissiota täytäntöönpanovallan käytössä SIS II ja VIS -hankkeiden operatiiviseen vaiheeseen liittyvissä asioissa. Ensimmäinen SISVIS-komitean kokous VIS-kokoonpanossa pidettiin marraskuussa 2008, kun viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta annettu asetus (EY) N:o 767/2008 (VIS-asetus)⁵ tuli voimaan.

2. HANKKEIDEN TILANNE

2.1. Edistyminen viitejakson aikana

Yhteenveto tärkeimmistä toimista

Viitejakson lopulla monissa jäsenvaltioissa toteutettiin vaatimuksenmukaisuustestausta edeltäviä toisen vaiheen testejä, kun FAT-testi (Factory Acceptance Test) oli saatu menestyksekkäästi päätökseen.

Ranskan puheenjohtajuuskaudella perustettiin VIS-tukiryhmä (Friends of VIS), jonka tehtävänä on seurata kansallisia VIS-hankkeita ja luoda yhteyksiä ministeriöiden ja asiantuntijoiden välille. Lisäksi pyrkimyksenä on varmistaa, että jäsenvaltioiden etenemistä kehityshankkeissa seurataan tiiviisti.

Maaliskuussa 2008 perustettiin muutoshallinnasta vastaava asiantuntijaryhmä (Change Management Board, CMB). Sen tehtävänä on pitää eritelmät vakaina ja antaa neuvoja muutospyyntöistä, jotka vaikuttavat viisumitietojärjestelmän teknisiin eritelmiin.

Testejä käsittelevä neuvoa-antava ryhmä (Test Advisory Group, TAG) perustettiin, jotta kaikista testaukseen liittyvistä aiheista voidaan keskustella ja sopia jäsenvaltioiden kanssa.

Viitejaksolla viisumitietojärjestelmään ja biometriseen tunnistusjärjestelmään (Biometric Matching System, BMS) pyydettiin monia muutoksia ennen operatiivisen järjestelmätestauksen (OST) alkua. Oli ilmeistä, että näiden muutosten toteuttamiseen tarvittaisiin lisää aikaa. VIS-tukiryhmän neuvosta pysyvien edustajien komitea (Coreper) sopi joulukuussa 2008, että VIS-hankkeen aikataulua muutettaisiin, jotta nämä järjestelmään

---

¹ Neljäs kertomus, ks. komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille viisumitietojärjestelmän (VIS) kehittämisestä vuonna 2007, KOM(2008) 714 lopullinen, 10.11.2008.

² EUVL L 213, 15.6.2004, s. 5.

³ Asetuksen (EY) N:o 2424/2001 5 artiklan 1 kohdan mukainen sekä SIS II että VIS-hankkeen komitea hankkeiden kehittämisvaiheessa (EYVL L 328, 13.12.2001, s. 4).

⁴ Komitea perustettiin toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä 20 päivänä joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1987/2006 51 artiklan 1 kohdan nojalla.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 767/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta (VIS-asetus), EUVL L 218, 13.8.2008, s. 60.

tehtävät viimeiset muutokset voitaisiin ottaa huomioon. Samalla kuitenkin varmistettaisiin, että viisumitietojärjestelmä voidaan ottaa käyttöön vuonna 2009⁶.

2.1.1. Viisumitietojärjestelmän oikeudellinen kehys

Euroopan parlamentti ja oikeus- ja sisäasioiden neuvosto pääsivät kesäkuussa 2007 poliittiseen yhteisymmärrykseen VIS-säädöspaketista, joka koostuu viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta annetusta asetuksesta (VIS-asetus)⁷ ja kolmanteen pilariin kuuluvasta neuvoston päätöksestä⁸. Säädökset hyväksyttiin kuitenkin virallisesti vasta kesäkuussa 2008, kun kaksi parlamentaarista varaumaa saatiin poistettua.

Asetuksessa (EY) N:o 767/2008 määritellään viisumitietojärjestelmän tarkoitus ja toiminnot sekä järjestelmään liittyvät vastualueet. Siinä myös vahvistetaan edellytykset ja menettelyt, joita sovelletaan jäsenvaltioiden väliseen tietojenvaihtoon lyhytaikaista oleskelua koskevista viisumihakemuksista ja niitä koskevista päätöksistä. Viisumitietojärjestelmässä käsitellään viisuminhakijaa koskevia alfanumeerisia tietoja, valokuvia ja sormenjälkiä, jotta voidaan varmistaa tietojen luotettava todentaminen ja hakijan tunnistaminen.

Neuvoston päätös 2008/633/YOS käsittelee jäsenvaltioiden nimeämien viranomaisten ja Europolin pääsyä tekemään hakuja viisumitietojärjestelmään (VIS) terrorismirikosten ja muiden vakavien rikosten torjumiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi.

Molemmat säädökset julkaistiin EUVL:ssä 13. elokuuta 2008, ja ne tulivat voimaan 2. syyskuuta 2008.

Edellä mainittujen säädösten antaminen merkitsi, että tekniset eritelmät voitaisiin viimeistellä ja kehitystyössä, jota oli tehty vuonna 2007 poliittisen hyväksynnän saaneen säädösluonnoksen perusteella, voitaisiin edetä suunnitelmien mukaisesti uutta aikataulua noudattaen. Ennen kuin viisumitietojärjestelmä voi aloittaa toimintansa myös konsuliohjeistoa⁹ ja Schengenin rajasäännöstöä¹⁰ on kuitenkin muutettava, jotta VIS-toimet voidaan ottaa huomioon konsuliedustustoissa ja rajanylityspaikoilla. Molempien säädösten muuttamisesta päästiin poliittiseen sopimukseen viitejakson lopulla. Keskusteluja viisumisäännöstöä koskevasta ehdotuksesta¹¹ jatkettiin myös koko viitejakson ajan, mutta säädöstä ei ole vielä annettu.

---

⁶ Ks. yksityiskohdat 2.1.2 jaksosta.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 767/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta (VIS-asetus), EUVL L 218, 13.8.2008, s. 60.

⁸ Neuvoston päätös 2008/633/YOS, tehty 23 päivänä kesäkuuta 2008, jäsenvaltioiden nimeämien viranomaisten ja Europolin pääsystä tekemään hakuja viisumitietojärjestelmästä (VIS) terrorismirikosten ja muiden vakavien rikosten torjumiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi (VIS-päätös) – neuvoston asiakirja 11077/07.

⁹ Luonnos Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi diplomaatti- ja konsuliedustustoille annetun yhteisen konsuliohjeiston muuttamisesta biometrinen tunnistaminen ja viisumihakemusten vastaanoton ja käsittelyn järjestämistä koskevien määräysten osalta – toimielinten välinen asiakirja 2006/0088 (COD).

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 562/2006, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö), EUVL L 105, 13.4.2006, s. 1.

¹¹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta, KOM(2006) 403 lopullinen.

2.1.2. Viisumitietojärjestelmän uusi toteuttamisaikataulu

Syyskuussa 2007 sovitun uuden toteuttamisaikataulun mukaan viisumitietojärjestelmän keskusyksikön pitäisi olla toimintavalmis kesäkuussa 2009, kun kaikki oikeusperustan antamisesta johtuvat tekniset muutokset on tehty keskusyksikköön. Työskentely tämän määräajan saavuttamiseksi jatkui koko viitejakson ajan. Aikataulua noudatettiin tiukasti, ja lähes kaikki välitavoitteet saavutettiin sovitun suunnitelman mukaisesti. Jäsenvaltiot esittivät viisumitietojärjestelmän kansallisten hankevastaavien ja muutoshallinnasta vastaavan asiantuntijaryhmän (ks. 2.3 jakso) piirissä käytyjen keskustelujen perusteella muutospyyntöjä¹², joilla on vaikutusta viisumitietojärjestelmän ja biometrisen tunnistusjärjestelmän kehittämiseen. Muutokset edellyttäisivät myös teknisten eritelmien päivittämistä. Marraskuussa CMB suositteli näiden muutosten tekemistä ennen kuin viisumitietojärjestelmää aletaan käyttää ja SIS II -komitea hyväksyi tämän periaatteen. Koska muutokset vaikuttaisivat viisumitietojärjestelmän kehittämiseen viivästyttämällä sitä suunnittelusta vastaavan päätoimeksisaajan mukaan noin kuudella kuukaudella, CMB:n ja SIS II -komitean suositukset toimitettiin VIS-tukiryhmään keskusteltaviksi ja harkittaviksi. Ensimmäisessä kokouksessaan joulukuussa tukiryhmä vahvisti jäsenvaltioiden yksimielisen toiveen, että nämä muutokset tehtäisiin ennen kuin viisumitietojärjestelmä käynnistyy. Vuoden 2008 viimeisessä kokouksessaan Coreper pyysi komissiota laatimaan viisumijärjestelmän ajantasaistetun yksityiskohtaisen toteuttamisaikataulun, joka sisältäisi edellä mainitut muutokset ja jossa käyttöönottopäivä siirrettäisiin vuoden 2009 loppuun.

2.1.3. Keskusyksikön kehittäminen – tulokset

Keskeisten tulosten ja monien testaustulosten¹³ useiden iteroitien kehittämistä jatkettiin viitejaksolla. Toimintojen yksityiskohtaiset tekniset eritelmät (Detailed Technical Specifications, DTS) hyväksyttiin huhtikuussa yhdessä rajapintaa koskevan asiakirjan Interface Control Document (ICD)¹⁴ kanssa. Myös toiminnallisten ja rakenteellisten eritelmien pääpiirteet lyötiin lukkoon. Yksityiskohtaisten teknisten eritelmien (DTS) lopullinen versio, joka sisältää toiminnalliset eritelmät, rakenneratkaisut ja tekniset eritelmät, saatiin suunnitelmien mukaisesti syyskuun lopulla. Koska vuonna 2008 päästiin sopimukseen pyydettyjen muutosten toteuttamisesta, yksityiskohtaisia teknisiä eritelmiä ja rajapintaa koskevaa asiakirjaa oli päivitettävä näiden muutosten mukaisesti. Toinen versio CD-simulaattorista, jonka perustana on ICD/XSD 1.76, toimitettiin jäsenvaltioille lokakuussa. Se sisälsi myös syyskuussa menestyksekkäästi toteutetun FAT-kampanjan perusteella tehdyt korjaukset.

2.1.4. Biometrisen tunnistusjärjestelmän (BMS) kehittäminen

Kun neuvostossa ja Euroopan parlamentissa päästiin poliittiseen sopimukseen VIS-asetuksesta ja siihen liittyvästä päätöksestä, suunnittelusta vastaava päätoimeksisaaja analysoi järjestelmän edellyttämää kehittämistyötä, jotta voitaisiin varmistaa, että viisumitietojärjestelmä olisi täysin oikeudellisen kehyksen mukainen, ja tarjota rajapinta

---

¹² Muutospyyntöt koskivat biometriikan käyttöä viisumitietojärjestelmässä. Järjestelmään pyydettiin lisäämään mahdollisuus tehdä todentamisia alle neljän sormenjäljen perusteella ja välttää osoittamasta, mitä sormea on käytettävä järjestelmän mukaisiin todentamisiin. Kaksi muuta pyyntöä käsitteli viisumitietojärjestelmän loppukäyttäjien roolimatriisin päivittämistä ja kolmannen pilarin viranomaisten käyttöoikeuksien laajentamista 23 päivänä kesäkuuta 2008 tehdyn neuvoston päätöksen 2008/633/YOS mukaisesti.

¹³ Ks. 2.1.6 jakso.

¹⁴ DTS versio 1.22 ja ICD versio 1.72.

biometriselle tunnistusjärjestelmälle (BMS). BMS-sopimukseen sovellettu lykkäys¹⁵ poistettiin 1. huhtikuuta, jonka jälkeen BMS-ympäristö yhdistettiin viisumitietojärjestelmään FAT-testausta varten.

Biometrisiä toimintoja koskevat ohjelmistopakettit toimitettiin myös heti jäsenvaltioille. Vuoden aikana jäsenvaltiot saivat ohjelmistopaketteja sormenjälkien tallennuslaitteita varten ja hyödynsivät BMS-verkkoportaalia biometriikan käyttöönottoon kansallisella tasolla. Vuonna 2008 monet kutsutut ryhmät vierailivat BMS Showcase/Demonstrator -esittelyssä, jossa simuloidaan viisumitietojärjestelmän käyttöä konsuliedustustoissa ja rajanylityspaikoilla. Jäsenvaltioiden edustajille, Euroopan parlamentin jäsenille ja komission varapuheenjohtajalle Jacques Barrot'lle sekä hänen kabinetinsa jäsenille esiteltiin biometrinen viisumihakemusten käytännön käsittelyä malliympäristön avulla.

Vuonna 2008 laadittiin luonnos täytäntöönpanotoimenpiteistä, joissa vahvistetaan resoluution ja sormenjälkien käytön tekniset eritelmit biometristä tunnistamista ja varmentamista varten ja jotka täydentävät komission päätöksessä 2006/648/EY asetettuja vähimmäiseritelmiä. Niistä on tarkoitus keskustella SISVIS-komiteassa vuonna 2009.

Ensimmäinen osa BMS-järjestelmäratkaisujen testauksesta (Systems Solutions Test, SST) saatiin päätökseen viitejakson lopulla, mutta tarkkuuden ja suorituskyvyn testaus jatkuu vuonna 2009. Seuraavien testien valmisteluja ja työvälineiden kehittämistä jatkettiin. Sormenjälkiin liittyvä parhaiden käytäntöjen opas biometristä tunnistusjärjestelmää varten laadittiin ja jaettiin jäsenvaltioiden edustajille vuoden 2008 viimeisessä viisumitietojärjestelmän kansallisten hankevastaavien kokouksessa.

2.1.5. Valmistelut järjestelmän sijaintipaikoissa ja verkko

Viisumitietojärjestelmän keskusyksikkö ja varmuuskeskusyksikkö asennettiin helmikuussa sekä Strasbourgiin (Ranska) että St. Johann im Pongauhun (Itävalta). Keskusyksikön ja varajärjestelmän välinen yhteys luotiin 1. huhtikuuta, ennen odotettua sopimuksen mukaista määräaika. Laitteistojen asentaminen alkoi molemmissa sijaintipaikoissa suunnitelmien mukaan, ja se saatiin päätökseen heinäkuun lopussa.

Verkon asentaminen käynnistyi tammikuussa 2008, kun sijaintipaikkakysely lähetettiin kaikille jäsenvaltioille. Kaikki 48 sijaintipaikkavierailua saatiin toteutettua maaliskuuhun mennessä, ja piirien toimitus jatkui koko kevään, vaikka kuusi sijaintipaikkaa jätettiin jäsenvaltioiden pyynnöstä odottamaan vuoden loppuun asti. Verkon asentaminen saatiin päätökseen kesäkuun lopussa suunnitelmien mukaan kaikissa jäsenvaltioissa, lukuun ottamatta neljää pääsijaintipaikkaa ja viittä varasijaintipaikkaa. Viivästys johtui lähinnä siitä, että tilat eivät olleet valmiita.

Komissio teki 17. kesäkuuta 2008 päätöksen 2008/602/EY kansallisten liittymien sekä keskusviisumitietojärjestelmän ja kansallisten liittymien välisen viestintäinfrastruktuurin fyysisestä arkkitehtuurista ja vaatimuksista kehittämisvaiheessa.

2.1.6. Testaus ja tulokset

Viitejakson aikana tehtiin paljon valmisteluja keskusviisumitietojärjestelmän testausta ja jäsenvaltioissa alkuvuodesta 2009 käynnistyvää testausta varten. Jäsenvaltiot nimittivät testausvastaavat huhtikuussa. Valittiin kuusi jäsenvaltiota, jotka toteuttavat ensimmäisinä vaatimuksenmukaisuustestauksen ja osallistuvat operatiivisiin järjestelmätesteihin (OST)¹⁶.

---

¹⁵ Sopimuksen soveltaminen keskeytettiin vuonna 2007, koska viisumitietojärjestelmän oikeusperustan antaminen viivästyi ja se vaikutti koko aikatauluun.

¹⁶ Vuoden lopulla kuusi OST-maata olivat Italia, Norja, Ruotsi, Saksa, Slovenia ja Viro.

Tarvitaan vielä yhdeksän valtiota, jotta alustava järjestelmänhyväksymistesti (Provisional System Acceptance Test, PSAT) voidaan suorittaa¹⁷. Operatiivisiin järjestelmätesteihin osallistuvat jäsenvaltiot olivat saaneet verkkoyhteydet valmiiksi kesäkuussa, ja jotkut olivat saaneet kansallisen järjestelmäkehityksen toteutettua syyskuun lopulla, kun vaatimustenmukaisuustestauksen ennakkovaihe alkoi viisumitietojärjestelmän kokeiluympäristössä. Lokakuun alusta testausympäristö kattoi kaikki BMS-toiminnot. Viitejaksen lopulla kuudella OST-valtiolla oli perustason liitettävyys, ja ne valmistelivat sovelluksen liitettävyystestauksen aloittamista. Kolme OST-jäsenvaltiota sai vaatimustenmukaisuustestauksen menestyksekkäästi päätökseen vuoden 2008 loppuun mennessä. Samanaikaisesti järjestelmäratkaisun testaamiseen liittyvät toiminnalliset testit oli aloitettu, ja niitä seurasivat suorituskykytestit. Muutospyyntöjen hyväksynnän seurauksena joidenkin testausvaiheiden aikataulua on kuitenkin muutettava. SST-testien toinen iterointi toteutetaan vasta sitten, kun pyydetyt muutokset on tehty. Sen jälkeen suoritetaan välittömästi OST- ja lopuksi PSAT-testit. Tarkoitus on saada viisumitietojärjestelmä toimintavalmiiksi joulukuun lopussa 2009.

FAT-testin testaussuunnitelmakehityksen (Test Design Description, TDD) ensimmäinen versio saatiin ja toimitettiin jäsenvaltioille tammikuussa 2008. Jäsenvaltiot toimittivat toiminnallisia testitapauksia sisällytettäväksi FAT-testin testaussuunnitelmaan myöhemmin samana vuonna. FAT-testit alkoivat 6. elokuuta, ja ne suoritettiin neljässä vaiheessa, jotka päättyivät 29. syyskuuta. FAT-testien aikana suoritettujen korjaukset sisältävä lopullinen versio, FAT TDD (2.0), toimitettiin lokakuussa, ja sitä käytettiin lähtökohtana toiminnallisten SST-testien valmisteluun.

Vaatimustenmukaisuustestin protokollaa (Compliance Test Protocol, CTP) päivitettiin poliittisen hyväksynnän saaneen oikeuskehityksen ja biometrisen tunnistusjärjestelmän mukaisesti. Uusi versio toimitettiin maaliskuussa. Lopullinen versio (2.10) saatiin jäsenvaltioiden käyttöön huhtikuussa. CTP-protokollaa käytetään viiteasiakirjana täsmennettäessä vaatimustenmukaisuustestejä ja kehitettäessä vaatimustenmukaisuustestien testaussuunnitelmakehityksiä (Test Design Description for the Compliance Tests, CT TDD). CT TDD -suunnitelmassa kuvaillaan yksityiskohtaisesti kaikki jäsenvaltioiden vaatimustenmukaisuustestaukseen liittyvät testit, jotka suoritetaan FAT TDD -suunnitelman mukaisesti, ja se toimitettiin lokakuussa. Testaussuunnitelman versio 2.30 hyväksyttiin heinäkuussa.

Ensimmäinen luonnos SST-testien ei-toiminnallisesta TDD-suunnitelmasta saatiin huhtikuussa. Komission yksiköt ja jäsenvaltiot kommentoivat sitä laajalti useita kuukausia kestäneen virallisen tarkastelujakson aikana. Muutamia väliversioita toimitettiin, mutta STT-testauksen TDD-suunnitelman versio 1.00 toimitettiin jäsenvaltioiden käyttöön syyskuussa. Ei-toiminnallisia ja toiminnallisia versioita tarkistettiin koko loppuvuoden ajan, ja STT-testauksen toiminnalliset testit alkoivat joulukuussa. Testitapaukset käsitellään uudelleen, jos poikkeavuutta TDD-suunnitelmaan verrattuna ilmenee.

2.1.7. Kansalliset suunnittelutoimet ja niiden koordinointi

Viitejaksolla komission yksiköt järjestivät kansallisille hankevastaaville kymmenen työryhmäkokousta SIS II -komitean yhteydessä. Kokouksissa keskusteltiin sekä keskusyksikön että kansallisten hankkeiden suunnitteluun liittyvistä kysymyksistä, riskeistä ja toimista. Lisäksi perustettiin erillinen testejä käsittelevä neuvoa-antava ryhmä (TAG)

---

¹⁷ PSAT-maat voivat muuttua kansallisten valmistelujen etenemisen mukaan, mutta tätä laadittaessa ne olivat Espanja, Itävalta, Latvia, Liettua, Portugali, Ranska, Slovakia, Tšekki ja Unkari.

avustamaan SIS II -komitean työtä muutoshallinnasta vastaavan asiantuntijaryhmän (CMB) ja VIS Mail -asiantuntijaryhmän ohella. CMB perustettiin, jotta voitaisiin käydä keskustelua testaukseen liittyvistä erityiskysymyksistä ja järjestelmäeritelmien muutoksista. VIS Mail -asiantuntijaryhmän tarkoituksena on tarkastella VIS Mail -viestintäjärjestelmän kehittämistä.

Keskusyksikön käyttövalmiuden lisäksi järjestelmän käyttöönotto riippuu olennaisesti kansallisten hankkeiden etenemisestä. Eri jäsenvaltioiden hankkeet ovat edenneet eri tavoin kansallisista olosuhteista riippuen. Jäsenvaltioiden kuukausittainen raportointi näitä kokouksia varten on parantanut kansallisia hankkeita koskevien tietojen laatua ja lisännyt tietojen yhtenäisyyttä ja hyödyllisyyttä. Vuonna 2008 jäsenvaltiot raportoivat etenemisestään kuukausittaisissa seurantakertomuksissa sen mukaan, oliko kyse OST- tai PSAT-maasta tai muusta jäsenvaltiosta. Etenemisestä raportoitiin kuuden eri välitavoitteen perusteella. Niitä olivat valmius liittyä verkkoon ja kokeiluympäristöön, valmius suorittaa vaatimustenmukaisuustestit, valmius käyttöönottoon Pohjois-Afrikan konsuliedustustoissa ja valmius suorittaa testausta VIS Mail -järjestelmässä. Komission yksiköt saivat tietoja kansallisten toimien edistymisestä myös niissä maissa, jotka ryhtyvät soveltamaan Schengenin säännöstöä täysimääräisesti vasta myöhemmin. Useimmat jäsenvaltiot raportoivat jatkuvasti edistyneensä näiden välitavoitteiden saavuttamisen edellyttämässä aikataulussa, mutta on ilmeistä, että eräillä jäsenvaltioilla on ollut vaikeuksia kansallisten järjestelmien kehittämisessä. Koska jäsenvaltioiden valmistautumisasteet vaihtelevat, vaarana on, että eräiden jäsenvaltioiden kansalliset järjestelmät eivät ole valmiita aloittamaan testausta ja liittymään keskusjärjestelmään sovitussa aikataulussa.

2.1.8. VIS-tukiryhmä

Maahanmuutto-, raja- ja turvapaikka-asioiden strategisen komitean (SCIFA) kokouksessa syyskuussa 2008 jäsenvaltioiden ministerien nimittämistä johtavista virkamiehistä koostuvalle ryhmälle annettiin tehtäväksi seurata kansallisia VIS-hankkeita, kunnes viisumitietojärjestelmä aloittaa toimintansa. Ryhmän tehtävänä on mm. varmistaa, että jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat järjestelyt sen takaamiseksi, että niiden viisumiviranomaiset (tai niiden puolesta toimivat toisen jäsenvaltion viranomaiset) keräävät ja siirtävät viisumihakemustiedot viisumitietojärjestelmään alueellisen käyttöönottosuunnitelman mukaisesti.

Ryhmän ensimmäinen kokous järjestettiin joulukuussa Pariisissa Ranskan toimiessa puheenjohtajavaltiona. Kokouksessa tukiryhmä keskusteli neljästä muutospyynnöstä, jotka oli määrä toteuttaa ennen OST-testausta. Lisäksi pohdittiin konsuliedustustojen yhteistyötä, alueellista käyttöönottoa, hankkeiden organisaatiota ja tukea jäsenvaltioille. Ryhmä neuvoi Coreperia hyväksymään jäsenvaltioiden pyytämät muutokset, jos muita muutospyyntöjä ei enää tehtäisi ennen viisumitietojärjestelmän käyttöönottoa. Tämä viivästyttää viisumitietojärjestelmän toteuttamisaikataulua kuudella kuukaudella. VIS-tukiryhmä auttaa myös koordinoimaan viisumitietojärjestelmän alueellista käyttöönottoa, liiketoimintaprosesseja ja työn organisointia konsuliedustustoissa ja rajanylityspaikoilla, toimintaa (kaikki sidosryhmät), tilastoja ja raportteja. Tukiryhmä laatii lisäksi yhteistyössä komission kanssa tarkistuslistan teknisistä, konsuliedustustoihin ja rajanylityspaikkoihin liittyvistä jäsenvaltioiden valmistelutoimista ja seuraa sen toteuttamista.

2.1.9. Järjestelmän käyttöönotto konsuliedustustoissa ja rajanylityspaikoilla

Yhteisen konsuliohjeiston muutosehdotuksen mukaisesti jäsenvaltioiden on kerättävä viisuminhakijoilta konsuliedustustoissaan biometriset tunnistet, jotka koostuvat kasvokuvasta ja kymmenestä sormenjäljestä. Järjestelmän käyttöönoton valmistelemiseksi konsuliedustustoissa viisuminhakijoiden biometrinen tietojen keräämistä, säilyttämistä ja

todentamista koskeva pilottihanke (BIODEV II) on jatkunut koko viitejakson ajan. Sen soveltamiskautta on vielä jatkettu maaliskuun 2009 loppuun. Hankkeen laajennus koskee puolta alkuperäisistä BIODEV II -hankkeen osallistujista (Ranska, Belgia, Saksa ja Itävalta). Tähänastiset tulokset ovat osoittaneet, että laadukkaiden sormenjälkien saaminen viisuminhakijoilta edellyttää toimijoiden perusteellista kouluttamista ja sormenjälkien ottoa mahdollisesti useampaankin kertaan, jotta epäonnistumisastetta voidaan vähentää.

Muutetun Schengenin rajasäännösten mukaan jäsenvaltioiden pitäisi olla valmiita käyttämään viisumitietojärjestelmää kaikilla ulkorajojen ylityspaikoilla siten, että kaikkien viisuminhaltijoiden tiedot tarkistetaan viisumitietojärjestelmästä 20 päivän kuluttua siitä, kun viisumitietojärjestelmä otetaan käyttöön ensimmäisellä konsuliedustustoalueella. Yhdistyneen kuningaskunnan puheenjohtajuuskaudella kokoontuneen neuvoston päätelmissä määriteltiin, että ensimmäinen konsuliedustustoalue on Pohjois-Afrikka. Viisumitietojärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön kahden vuoden kuluessa muilla alueilla, joiden järjestys määritetään komiteamenettelyssä.

2.2. Hankkeen hallinnointi komissiossa

2.2.1. Suunnittelu ja talousarvio

Hankkeelle myönnettyjen maksusitoumusmäärärahojen kokonaismäärä vuoden 2008 yleisessä talousarviossa oli 20 miljoonaa euroa, joista 2 000 000 miljoonaa euroa otettiin varaukseen. Vuoden 2008 tärkeimpiä menoeriä olivat biometrinen lisäominaisuuksien käytön valmistelu, hankkeen hallinnoinnissa ja laadunvarmistuksessa käytetty ulkoinen apu, kehittämisvaiheen juoksevat kulut ja viisumitietojärjestelmään (oikeudellisen kehyksen muuttumisen ja jäsenvaltioiden muutospyyntöjen vuoksi) tehdyt muutokset. Viitejakson loppuun mennessä viisumitietojärjestelmän kokonaismäärärahoista oli sidottu 88,21 prosenttia ja maksu määrärahoista oli maksettu 95,13 prosenttia. Viisumitietojärjestelmän budjettikohta on 18 02 05.

Vuoden 2008 maksusitoumus- ja maksu määrärahat

Käytettävissä olevat maksusitoumusmäärärahat	Käytetyt maksusitoumusmäärärahat	Yhteensä %	Käytettävissä olevat maksu määrärahat	Käytetyt maksu määrärahat	Yhteensä %
18 745 376,30 €	16 535 020,04 €	88,21 %	14 657 396,30 €	13 943 795,81 €	95,13 %

2.2.2. Riskienhallinta

Parhaiden käytänteiden mukaisesti hankkeen riskit selvitetään ja niitä arvioidaan ja seurataan jatkuvasti kolmella eri taholla. Päätoimeksisaaja arvioi riskejä, jotka liittyvät sen tekemän sopimuksen kattamiin toimintoihin (keskusyksikön kehittäminen, järjestelmätuki ja koulutus). Jäsenvaltiot taas valvovat omiin kansallisiin hankkeisiinsa liittyviä riskejä. Komission yksiköt arvioivat koko hankkeen riskejä, jotka liittyvät mm. päätoimeksisaajan tehtäviin, kansallisiin hankkeisiin, operatiivisten sijoituspaikkojen valmisteluun ja säädösten hyväksymiseen. Riskit on jaettu tason mukaisesti suuren, keskisuuren ja vähäisen riskin ryhmiin. Komissio tarkastelee riskejä jäsenvaltioiden kanssa säännöllisesti kansallisten hankevastaavien työryhmän kokouksissa ja hankkeen hallintoneuvostossa (PMB).

Viitejakson aikana kriittisimmäksi riskiksi määritettiin riski siitä, että päätoimeksisaaja ei pysty esittämään vaadittua laatutasoa vastaavia tuloksia sovitun aikataulun mukaisesti. Toisen kriittisen riskin aiheuttivat uudet muutospyynnöt ja kansallisten järjestelmien viiveet. Kolmas merkittävä riski oli se, että konsuliohjeiston muuttaminen aiheuttaisi toiminnallisia muutoksia

viisumitietojärjestelmään. Muita riskejä toimeksisaajan puolella ovat testausvaiheen synkronointi ja versioiden hallinta viisumitietojärjestelmän ja biometrisen tunnistusjärjestelmän välillä. Jäsenvaltioihin liittyvät riskit koskevat niiden valmiutta aloittaa testausvaihe. Komissio ja päätoimeksisaaja tekevät tiivistä yhteistyötä näiden riskien ja niiden vaikutusten lieventämiseksi.

2.2.3. Hankkeen hallintoneuvosto

Vuonna 2008 hankkeen hallintoneuvosto kokoontui kymmenen kertaa keskustelemaan hankkeen hallinnointiin liittyvistä kysymyksistä ja riskeistä sidosryhmien, päätoimeksisaajan, laadunvarmistuksesta vastaavan toimeksisaajan sekä edellisen ja tulevan neuvoston puheenjohtajavaltion kanssa.

2.3. SIS II -komitean kokoukset

SIS II -komitea kokoontui viitejaksolla seitsemän kertaa keskustelemaan viisumitietojärjestelmän etenemisestä.

SIS II -komitean säännöllisten kokousten lisäksi komission yksiköt järjestivät jäsenvaltioiden asiantuntijoista ja kansallisista hankevastaavista koostuvia VIS-työryhmiä, joissa tarkastellaan yksityiskohtaisia teknisiä aiheita ja keskushankkeen tilannetta (ks. 2.1.7 jakso).

2.3.1. SISVIS-komitea

Vuonna 2008 perustettiin SISVIS-komitea¹⁸, jonka tehtävänä on avustaa komissiota täytäntöönpanovallan käytössä SIS II ja VIS-hankkeiden operatiivisessa vaiheessa. Toisin kuin SIS II -komiteassa, molemmat hankkeet eivät ole samalla asialistalla, vaan jäsenvaltioiden asiantuntijat kokoontuvat eri kokoonpanoissa. Kun VIS-asetus tuli voimaan, SISVIS-komitea kokoontui ensimmäisen kerran VIS-kokoonpanossa. Tämä kokous pidettiin marraskuussa ja siellä keskusteltiin työjärjestyksestä ja VIS Mail -eritelmien luonnoksesta. Komitea vastaa täytäntöönpanosääntöjä koskevien komitologiapäätösten tekemisestä koko vuoden 2009 ajan.

2.3.2. Muutoshallinnasta vastaava asiantuntijaryhmä (CMB)

CMB perustettiin viitejakson aikana, ja se on (VIS-kokoonpanossa kokoontuvan) SISVIS-komitean neuvoa-antava asiantuntijatyöryhmä. CMB antaa suosituksia viisumitietojärjestelmän konfiguroinnin hallinnasta kehitysvaiheen ja testauksen aikana. Suosituksista on sen jälkeen tarkoitus keskustella viisumitietojärjestelmän kansallisten hankevastaavien kokouksissa. CMB myös raportoi (VIS-kokoonpanossa kokoontuvalle) SISVIS-komitealle.

2.3.3. Testejä käsittelevä neuvoa-antava ryhmä (TAG)

TAG perustettiin viitejakson aikana, ja se on (VIS-kokoonpanossa kokoontuvan) SISVIS-komitean neuvoa-antava työryhmä. TAG varmistaa, että testaukseen liittyvien kysymysten käsittelyyn ja ongelmien ratkaisuun sovelletaan jäseneltyä prosessia, ja antaa neuvoja VIS-testauskampanjoiden saattamisessa päätökseen. Se antaa suosituksia viisumitietojärjestelmän testaamisesta erityisesti kaikkien niiden testausvaiheiden aikana, joihin jäsenvaltiot osallistuvat suoraan.

---

¹⁸ Komitea perustettiin toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä 20 päivänä joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1987/2006 51 artiklan 1 kohdan nojalla.

2.3.4. *VIS Mail -asiantuntijaryhmä (VIS MEG)*

Viisumitietojärjestelmän viestintämekanismi (VIS Mail) käyttää viisumitietojärjestelmän infrastruktuuria ja muodostuu sähköpostin keskusvälitysjärjestelmästä ja kansallisista sähköpostipalvelimesta ja -sovelluksista. Viisumitietojärjestelmän kansallisten hankevastaavien kokouksen yhteydessä helmikuussa perustettiin epävirallinen VIS Mail -asiantuntijaryhmä (VIS MEG), jonka tehtävänä on viestintäjärjestelmän täytäntöönpanon tukeminen.

VIS MEG kokoontuu kerran kuussa, ja ainakin kymmenen jäsenvaltiota osallistuu siihen. Viisumitietojärjestelmän kansallisten hankevastaavien huhtikuussa 2008 pitämässä kokouksessa sovittiin korkean tason suunnitelmasta ja strategiasta VIS Mail -järjestelmän täytäntöönpanemiseksi. Niiden perusteella valmisteltiin myös VIS Mail -eritelmiä. Viisumitietojärjestelmän kansalliset hankevastaavat antoivat epävirallisen hyväksyntänsä eritelmäluonnoksen lopulliselle versiolle lokakuussa. VIS Mail -eritelmiä koskeva päätösluonnos toimitettiin (VIS-kokoonpanossa kokoontuvalle) SISVIS-komitealle, jota pyydettiin esittämään kantansa asiasta alkuvuonna 2009.

VIS Mail -eritelmiä koskevien valmistelujen ohella ryhmä keskusteli järjestelmän täytäntöönpanoa koskevasta yksityiskohtaisesta suunnitelmasta. VIS-verkon toimittaja (sähköpostin keskusvälitysjärjestelmän toimittaja) toimittaa osan asiakirjoista, joita jäsenvaltiot tarvitsevat testausta varten, ja osan niistä laatii VIS MEG. Komission ja jäsenvaltioiden sekä verkon toimittajan työtä tukee verkkotuesta ja laadunvarmistuksesta vastaava toimeksisaaja.

3. PÄATELMÄT JA TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Vuotta 2008 leimasi uusi aikataulu, joka perustui annetun oikeuskehityksen analysointiin ja niiden töiden suorittamiseen, jotka tarvittiin biometrisen tunnistusjärjestelmän liittämiseksi viisumitietojärjestelmään. Viitejaksolla panostettiin pääasiassa järjestelmän teknisten eritelmien viimeistelyyn ja testitulosten valmisteluun. FAT-testejä toteutettiin ja hyväksyttiin ja vaatimustenmukaisuustestien valmistelut jäsenvaltioiden kanssa on aloitettu. Poliittisen tason yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa lujitettiin entisestään VIS-tukiryhmän perustamisella. Vuonna 2007 hyväksytty viisumitietojärjestelmän käyttöönottoaikataulu säilytettiin keskusjärjestelmän osalta ja se olisikin toteutunut, jos jäsenvaltiot eivät olisi loppuvuodesta pyytäneet yksimielisesti neljän muutoksen tekemistä. Nämä muutokset ovat edellyttäneet toimille asetetun määräajan jatkamista kuudella kuukaudella. Kaikki sidosryhmät tekevät tiivistä yhteistyötä hankkeen toteuttamiseksi vuonna 2009.